

MARIAN KEYES

*Nainen joka varasti
elämäni*

TAMMI

MARIAN KEYES:

Naura, Claire, naura
Lucy menee naimisiin
Rachelin loma
Vielä on toivoa
Sushia vasta-alkajille
Enkelit
Tarinan toinen puoli
Kuuleeko kukaan?
Hurmaava mies
Tuiki tuiki tähtönen
Peiton alla. Tarinoita kirjailijaelämästä
Mercy Closen mysteeri
Nainen joka varasti elämäni

MARIAN KEYES

*Nainen joka varasti
elämäni*

Suomentanut Liisa Laaksonen

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS
The Woman Who Stole My Life ilmestyi 2014.
COPYRIGHT © MARIAN KEYES, 2014

SUOMENKIELINEN LAITOS © KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI 2015
PAINETTU EU:SSA
ISBN 978-951-31-8208-3

Tonylle

Tehdäänpä nyt yksi juttu selväksi: riippumatta siitä mitä olette kuulleet – ja varmaan olette kuulleet kaikenlaista – en ole milloinkaan täysin kiistänyt karmaa. Se saattaa joko olla olemassa tai sitten ei, mistä hitosta minä sen tietäisin. Aion vain kertoa oman versioni tapahtumista.

Mutta jos karma on olemassa, niin yksi asia sen puolesta on sanottava: sen PR-toiminta on fantastista. Kaikkihan me tunnemme tarinan: karma hoitelee taivaassa suurta tilikirjaa, johon jokaisen ihmisen jokainen hyvä teko merkitään, ja myöhemmässä vaiheessa – silloin kun karma huvittaa, se on sillä tavoin ovela ja pelaa korttinsa juonikkaasti – karma palkitsee kyseisen hyvän työn. Kenties jopa korkojen kera.

Niinpä uskomme, että jos lahjoitamme rahaa kukkulalle kiipeämistä aikoville nuorille paikallisen hoitokodin tukemiseksi tai vaihdamme siskontyttäremme vaipan vaikka mieluummin tökkäisimme itseämme puukolla päähän, jossain vaiheessa tulevaisuutta meille tapahtuu jotain hyvää. Ja sitten kun meille tosiaan tapahtuu jotain hyvää, mieleemme välähtää: Hei, vanha ystäväni karma se siinä palkitsi muinaisen hyvän tekoni. ”Kiitos vaan, karma!”

Karmalla on esitettävänä Amazonjoen mittainen ansiolista, vaikka oikeastaan epäilen, että se on käsitteellisessä mielessä makoillut alushoususillaan sohvalla ja katsellut urheilukanavaa.

Katsotaanpa, kuinka karma niin sanotusti ”toimii”.

Eräänä päivänä neljä ja puoli vuotta sitten olin ajamassa autollani, halvanpuoleisella Hyundai-kaupunkimaasturilla. Liikennevirta oli tasainen, ja kauempana edessäpäin huomasin auton joka yritti sivutieltä päästä mukaan. Pari seikkaa kertoi, että ajaja oli pyrkinyt pois sivutieltä jo melkoisen pitkään. Ensinnäkin tapa, jolla mies oli kumartunut ohjauspyöränsä ylle, kuvasti syvää uupumusta ja turhautumista, ja toiseksi se, että hän ajoi Range Roveria, sai jokaisen väistämättä ajattelemaan: ollaanpa sitä leuhkaa kun on oikein Range Rover, en kyllä taatusti tee hänelle tilaa.

Niin minäkin ajattelin: ollaanpa sitä leuhkaa kun on oikein Range Rover, varmasti en tee hänelle tilaa. Mutta sitten mieleeni tuli – ja kaikki tämä

tapahtui nopeasti, koska kuten sanottu liikuin tasaisesti kulkevan liikennevirran mukana – sitten mieleeni tuli: ei, minäpä annankin hänelle tilaa, sillä se tuo – ja huomatakseni tämä tarkkaan – se tuo *hyvää karmaa*.

Niinpä hidastin vauhtia ja vilkutin valoja osoittaakseni Range Roverin omahyväiselle kuljettajalle, että hän oli vapaa liittymään joukkoon. Hän hymyili väsyneesti ja ryhtyi liikkumaan eteenpäin, ja minä tunsin jo jonkinlaista lämmintä hehkua ja pohdin epämääräisesti, minkä ihanan kosmisen palkkion mahtaisinkaan tästä hyvästä saada, kun takanani tuleva auto, joka ei ollut varautunut hidastukseeni – kukapa nyt Range Roverille tilaa antaisi? – törmäsi perääni ja syväsi minut eteenpäin sellaisella voimalla että sinkouduin Range Roverin kylkeen (tekninen nimitys sellaiselle on ”T-luupihvikolari”). Äkkiä moottoritiellä oli käynnissä kolmen auton kiihkeä romanssi. Paitsi että tilanteesta oli romantiikka hyvin kaukana, totta kai.

Minulle kaikki tapahtui kuin hidastettuna filminä. Sillä sekunnilla kun takaani tuleva auto alkoi nykäyksittäin tökkiä omaani, aika miltei pysähtyi. Tunsin autoni pyörien liikkuvan allani ilman minun lupaani ja tuijotin Range Roverin kuljettajan silmiin, kummankin katse täynnä kauhua sekä sitä outoa läheisyyttä, jonka tuotti tieto siitä että pian satuttaisimme toisiamme emmekä mitenkään voisi sitä estää.

Sitten tuli tuo kauhea hetki, jona auton todella iskeytyi hänen autoonsa – kuului murtuvan metallin ja rikkoutuvan lasin ääntä, ja törmäyksen rajuus sai selkärangankin tärisemään.

Sen jälkeen seurasi hiljaisuus. Sitä kesti ainoastaan sekunnin, mutta se sekunti jatkui hyvin pitkään. Tyrmistyneinä ja shokissa mies ja minä tuijotimme toisiamme. Hän oli pelkästään muutaman sentin päässä minusta – törmäys oli siirtänyt meitä niin, että automme olivat lähes rinnakkain. Hänen sivuikkunansa oli murskana, ja hänen tukassaan kimalsi lasinsirpaleita jotka heijastivat hopeista valoa, saman väristä kuin hänen silmänsä. Hän näytti jopa vieläkin uupuneemmalta kuin odottaessaan pääsyä sivutieltä moottoriväylälle.

Oletko hengissä? kysyin mielessäni.

Olen, hän vastasi. Entä sinä?

Olen.

Matkustajanpuoleinen oveni riuhtaistiin auki, ja lumous rikkoutui. ”Oletko kunnossa?” joku kysyi. ”Pääsetkö ulos?”

Vapisevin jäsenen ryömin avoimelle ovelle, ja kun sitten ulkona nojasin jotain seinää vasten, näin myös Range Rover -miehen selvinneen autostaan. Helpottuneena totesin hänen seisovan suorassa, joten varmaan hänen mahdolliset vammansa olivat lieviä.

Kuin tyhjästä minua kohti säntäsi pieni mies, joka kiljui: ”Mitä helvettiä sinä oikein meinaat? Tuohan on tuliterä Range Rover!” Se oli kolmannen auton kuljettaja, sama joka oli aiheuttanut koko kolarin. ”Tämä maksaa minulle omaisuuden. Uusi auto! Siinä ei vielä ole kilpiäkään!”

”Minä vain...”

Range Rover -mies puuttui puheeseen. ”Seis, seis. Rauhallisesti nyt.”

”Mutta tuo on upouusi auto!”

”Ei asia muuksi muutu, vaikka sitä kuinka kiljuisi.”

Huuto vaimeni, ja minä sanoin Range Rover -miehelle: ”Yritin vain tehdä palveluksen. Antaa tilaa.”

”Se on okei.”

Äkkiä tajusin että hän oli erittäin vihainen, ja saman tien olin jo määritellyt hänet: yksi niistä komeista hemmotelluista miehistä, joilla on kallis auto ja hyvin leikattu takki ja mielestään oikeus odottaa, että elämä kohtelee heitä lempeästi.

”Kukaan ei sentään loukkaantunut”, minä sanoin.

Range Rover -mies pyyhkäisi verta otsaltaan. ”Aivan. Kukaan ei sentään loukkaantunut...”

”Tarkoitan siis ettei vakavasti...”

”Tiedän.” Hän huoahhti. ”Oletteko itse kunnossa?”

”Olen”, vastasin ykskantaan. En kaivannut hänen huolenpitoaan.

”Anteeksi jos olin... No, tänään on ollut huono päivä.”

”Niinpä niin.”

Kaikki ympärillämme oli yhtä mylläkkää. Liikenne oli jumissa kumpaankin suuntaan, ”avuliaat” ohikulkijat tarjosivat ristiriitaisia todistajalausuntojaan, ja äänekäs mies alkoi huutaa uudestaan.

Poliiseja odottaessamme muuan ystävällinen sielu ohjasi minut istumaan jonkin talon kynnykselle ja toinen ystävällinen sielu antoi minulle pussillisen makeisia. ”Verensokerin vuoksi”, nainen sanoi. ”Tuo oli melkoinen shokki.”

Poliisit ilmaantuivat varsin nopeasti ja ryhtyivät ohjaamaan liikennettä sekä kirjaamaan lausuntoja. Äänekäs mies huusi melko lailla ja heristeli minulle sormiaan, Range Rover -mies puhui rauhoitellen, ja minä katselin kumpaakin kuin jotain elokuvahahmoa. Sumuisesti ajattelin, että tuossa oli autoni. Toivoton tapaus. Täysi romu. Ihmeiden ihme, että olin astunut siitä ulos yhtenä kappaleena.

Kolari oli äänekkään miehen syytä ja hänen vakuutusensa olisi pulittava korvauksia, mutta eivät ne riittäisi uuden auton hankintaan, koska vakuutusyhtiöt maksavat aina liian vähän. Ryan raivostuisi – huolimatta

hänen menestyksestään sinnittelimme kaiken aikaa vararikon partaalla. No, surisin sitä myöhemmin. Juuri nyt oli mukavaa vain istua tässä kynnyksellä syömässä karkkeja.

Hei hetkinen! Range Rover -mies lähti liikkeelle. Hän asteli minua kohti avoimen päällystakin liepeet lepattaen. ”Miltä tuntuu nyt?” hän kysyi.

”Ihan hyvältä.” Niin kuin tuntuikin. Shokki, adrenaliini, jokin sellainen kai.

”Saisinko puhelinnumeronne?”

Nauroin hänelle päin naamaa. ”Ei käy!” Mikä nilkki hän oikein oli, yritti pokata naista kolaripaikalla? ”Tiedoksi vain, että olen naimisissa!”

”Siis vakuutusta varten...”

”Ai.” *Voi miten noloa, miten noloa.* ”Okei.”

Katsotaanpa, millaiseen lopputulokseen hyvä aikomukseni (tai karman laki) johti: kolme tarveltyntä autoa, yksi haava otsassa, runsaasti huutoa ja räyhäämistä, kohonnutta verenpainetta, taloudellisia huolia sekä erittäin voimakas häpeäntunne. Tosi ikävää, kaikki tuo.

MINÄ

Perjantaina 30. toukokuuta

Klo 14.49

Jos juuri nyt sattuisitte vilkaisemaan ikkunaani, ajattelisitte: ”Kappas vaan tuota naista. Kuinka uutterana ja ryhdikkäänä hän istuukaan työpöytänsä ääressä. Miten pontevina hänen kätensä liikkuvat näppäimistön yllä. Kaikesta päätellen hän puurtaa hyvin ahkerasti... Hei hetkinen... onko tuo Stella Sweeney? Onko hän taas Irlannissa? Kirjoittamassa uutta kirjaa? Ja minä kun olin kuullut, että hän on menneen talven lumia!”

Kyllä, minä olen Stella Sweeney. Kyllä, olen palannut Irlantiin (suureksi pettymyksekseni, mutta ei nyt mennä siihen). Kyllä, kirjoitan uutta kirjaa. Ja kyllä, olen menneen talven lumia.

Mutta en aio olla enää pitkään, en toisesti. Sillä minä teen töitä. Katso-kaapa minua tässä kirjoituspöytäni ääressä! Minähän ahkeroin.

Paitsi että en. Ahkeralta näyttäminen ei ole samaa kuin aito puurtaminen. En ole kirjoittanut ainuttakaan sanaa, sillä en keksi mitään sanottavaa.

Tästä huolimatta huulillani karehtii hienoinen hymy. Ihan siltä varalta, että joku sattuisi näkemään. Julkisuus saa sellaista aikaan. Jatkuvasti pitää hymyillä ja olla ystävällinen, tai muuten ihmiset sanovat: ”Maine on kihonnut hänelle päähän. Eikä hän alun alkaenkaan kovin miellyttävä ollut.”

Päätän hankkia ikkunaverhot. Eihän tätä jatkuvaa hymyilyä jaksaa. Kasvovihini koskee jo, ja olen istunut tässä vasta varttitunnin. Tarkkaan ottaen kaksitoista minuuttia. Miten hitaasti aika mataakaan!

Näppäilen yhden sanan: ”Perse.” Ei se mitenkään edistä työtäni, mutta tuntuu mukavalta kirjoittaa jotain.

”Aloita alusta”, Phyllis oli sanonut tuona kauheana päivänä toimistossaan New Yorkissa pari kuukautta aiemmin. ”Esittäydä. Muistuta ihmisille, kuka sinä olet.”

”Ovatko he sitten jo unohtaneet?”

”No taatusti.”

En ollut ikinä pitänyt Phyllisistä – hän oli pelottava pikku bulldoggi naiseksi. Vaikka eihän minun tarvinnutkaan hänestä pitää. Hän oli agenttini, ei ystäväni.

Tavatessamme ensi kerran hän oli heiluttanut kirjaani ilmassa ja sanonut: ”Tällä voisi päästä pitkälle. Laihduta viisi kiloa, niin sinulla on agentti.”

Olin vähentänyt hiilihydraattien syöntiä ja pudottanut kaksi kiloa vaa-dituista viidestä, minkä jälkeen pohdimme asiaa ja hän tyytyi kolmeen kiloon sekä siihen, että aina telkkarissa ollessani käyttäisin Spanxin muo-toilevia alusvaatteita.

Ja Phyllis oli oikeassa: sillä kirjalla me tosiaan pääsimme pitkälle. Ensin pitkälle ylöspäin, sitten pitkälle sivusuuntaan ja sen jälkeen pitkälle unho-laan. Niin kauas unholaan, että nyt istun tässä työpöydän ääressä pienessä talossani Dublinin lähiössä, Ferrytownissa, josta jo kuvittelin lopullisesti lähteneeni, ja yritän kirjoittaa toista kirjaa.

Okei, nyt on aika esittäytyä.

Nimi: Stella Sweeney.

Ikä: 41 vuotta ja kolme kuukautta.

Pituus: keskimittainen.

Hiukset: pitkät, kiharat ja melko vaaleat.

Viimeaikaiset vaiheet: dramaattiset.

Ei, tuo ei kelpaa. Liian pelkistettyä. Pitää olla suulaampi ja lyyrisempi. Yritetään uudestaan.

Heippa kaikille, Stella Sweeney tässä! Hoikka, 38-vuotias Stella Sweeney. Eihän teille tietenkään tarvitse muistuttaa kuka minä olen, mutta ihan varmuuden vuoksi: se olin minä, joka kirjoitin kansainvälisesti menesty-neen, inspiroivan teoksen Silmänräpäys kerrallaan. Vierailin keskustelu-ohjelmissa ja ties missä. Minua kuljetettiin näännyksiin saakka esiintymis-matkoilla, jotka veivät minut kolmeenkymmeneenläään USA:n kaupun-kiin (mikäli Minneapolis-St Paul lasketaan kahdeksi kaupungiksi). Lensin yksityiskoneella (yhden kerran). Kaikki oli ihanaa, aivan ihanaa, paitsi silloin kun kaikki oli kamalaa. Elämäni oli kuin unta, paitsi silloin kun se ei ollut... Mutta kohtalon pyörä on jälleen tehnyt kierroksen, ja nyt tilan-teeni on kovin toisenlainen, paljon vaatimattomampi. Viimeaikaisiin kään-teisiin sopeutuminen on ollut tuskallista, mutta loppujen lopuksi antoisaa. Uusien kokemusteni innoittamana, puhumattakaan siitä että olen puilla paljailla...

Ei, rahapulasta kertominen on huono idea, parasta jättää se pois... Pai-nan poista-näppäintä kunnes viittaus rahahuoliin katoaa ja sitten jatkan:

Uusien kokemusteni innoittamana yritän nyt kirjoittaa toista kirjaa. Sen aiheesta minulla ei ole aavistustakaan, mutta toivon että jos naputtelen ruudulle riittävästi sanoja, pystyn kehittämään niistä jotain. Jotain vielä inspiroivampaa kuin Silmänräpäys kerrallaan!

Tuo on hyvä. Se kelpaa. Tai okei, toiseksi viimeinen virke saattaa kaivata hiomista, mutta pääsin sentään vauhtiin. Hieno homma. Palkinnoksi itseleni päätän vilkaista pikaisesti Twitteriä...

Hämmästyttävää, miten kolme tuntia vilahtaakin noin vain. Kömmin ylös Twitter-kuopasta ja huomaan ihmeekseni istuvani yhä kirjoituspöydän ääressä vanhan taloni pienessä ”työhuoneessa” Ferrytownissa. Twittermaassa meillä oli tosi antoisaa juttua siitä, kuinka kesä on lopulta saapunut. Joka kerta kun keskustelu tuntui hiipuvan, joku uusi tulokas pani siihen taas vauhtia. Juttelimme itseruskettavista voiteista, jäävuorisalaatista, sandaaleissa rumilta näyttävistä jaloista... Se oli hiton fantastista. FANTASTISTA!

Minulla on yhä ihana olo. Muistankin jostain lukeneeni, että pitkän Twitter-session aivoissa tuottamat kemikaalit ovat samanlaisia kuin kokaiinin tuottamat.

Kesken kaiken kuplani puhkeaa ja törmään ankeaan arkeen: olen tänään kirjoittanut kaikkiaan kymmenen virkettä. Se ei riitä.

Nyt minä ryhdyn työhön. Ryhdyn, taatusti ryhdyn. Jollen ryhdy, rankaisen itseäni katkaisemalla tämän laitteen verkkoyhteyden...

Hei, ovatko nuo Jeffrey'n askelet?

Ovat! Hän tulee sisään, paiskaa ulko-oven kiinni ja viskaa viheliäisen joogamattonsa eteisen lattialle. Vaistoan sen joogamatton jokaisen liikkeen, olen siitä kaiken aikaa tietoinen sillä tavoin kuin ollaan jostain mitä vihaan. Se vihaa minua myös. Aivan kuin taistelisimme siitä, kuka omistaa Jeffrey'n.

Hyppään tuolista mennäkseni tervehtimään, vaikka Jeffrey vihaakin minua lähes yhtä syvästi kuin hänen joogamattonsa. Hän on vihanut minua jo iät ja ajat. Viitisen vuotta, suunnilleen kolmitoistavuotiaasta saakka.

Olin kuvitellut, että nimenomaan tytöt ovat murrosiässä karmeita mutta pojat pelkästään heittäytyvät puhumattomiksi. Betsy ei kuitenkaan ollut yhtään hankala, kun taas Jeffrey on ollut... no, erittäin angstinen. Vaikka myönnettäköön, että koska juuri minä olen osunut hänen äidikseen, elämä on ollut hänelle melkoista vuoristorataa – jopa siinä määrin, että viisitoistavuotiaana hän pyysi päästä adoptiolapseksi.

Kaikesta huolimatta tunnen helpotusta, kun voin vähäksi aikaa lakata

teeskentelemästä työntekoa ja juosta portaat alas. ”Hei, kullamuru!” Yritän käyttäytyä kuin välillämme ei olisi lainkaan pahaa verta.

Siinä hän seisoo, 185-senttisenä ja laihana kuin lampunjalka, aataminomena pullottaen. Hän näyttää tismalleen samalta kuin isänsä vastaavassa iässä.

Tänään aistin hänestä tavallistakin suurempaa vihamielisyyttä.

”No mitä?” kysyn.

Minuun katsomatta hän sanoo: ”Leikkuuta tukkasi.”

”Miksi?”

”Kunhan vaan leikkuutat. Olet liian vanha pitämään sen noin pitkänä.”

”Miten niin?”

”Takaapäin sinä näytät... erilaiselta.”

Saan tarinan houkutelluksi esiin. Käy ilmi, että hän oli aamulla ollut kaupungilla jonkun joogakaverinsa kanssa. Pound Shopin kohdalla tämä ystävä oli huomannut minut takaapäin ja vislannut ihailevasti, minkä jälkeen Jeffrey oli sanonut huulet valkoisina: ”Tuo on minun mutsini. Ikää neljäkymmentäyksi ja risat.”

Kaikesta päätellen kokemus järkytti syvästi kumpaakin poikaa.

Kenties minun pitäisi tuntea itseni imarrelluksi, mutta totta puhuen en takaapäin näytäkään hullummalta. Etupuoli sen sijaan ei ole yhtä hyvä. Edustan sitä outoa vartalotyyppiä, joka kerää kaiken ylimääräisen painon vatsaansa. Jo teini-iässä, kun kaikki muut tuskailivat takapuolensa kokoa ja reisiensä leveyttä, minä seurasin huolestuneena vyötärönseutuani. Tiesin että se saattaisi helposti riistäytyä hallinnasta, ja koko elämäni onkin ollut pitkää taistelua sen pitämiseksi kurissa.

Avoimen aggressiivisesti Jeffrey heilauttaa minua kohti paprikoitten täyttämää ostoskassiaan. (”Arvoisa tuomari, hän uhkasi minua paprikoilla.”) Huoahdan mielessäni, sillä tiedän mitä on tulossa. Hän haluaa laittaa ruokaa, taas kerran. Se on melko uusi harrastus, ja vailla minkäänlaisia perusteita hän kuvittelee olevansa loistava kokki. Etsiessään ominta aluetta elämässä hän yhdistelee täysin yhteensopimattomia raaka-aineita ja syöttää sitten minulle tulokset. Eilisiltana söimme kani- ja mango-muhennosta.

”Minä teen iltaruuan.” Hän mulkoilee minua synkästi, odottaa minun purskahtavan itkuun.

”Hienoa”, sanon hilpeästi.

Tämä merkitsee, että pääsemme syömään joskus puoliltaöin. Onneksi minulla on huoneessani jemmassa jaffakeksejä, niin paljon että ne peittävät miltei kokonaisen seinän.

Klo 19.41

Hiivin keittiöön, missä Jeffrey tuijottaa liikkumatta ananastölkkiä kuin se olisi shakkilauta ja hän itse seuraavaa siirtoaan suunnitteleva suurmestari.

”Jeffrey...”

Värittömällä äänellä hän sanoo: ”Hei, minä keskityn. Tai ainakin äsken yritin.”

”Ehdinkö ennen ateriala käväistä äidin ja isän luona?” Huomaatteko? En suoraan kysynyt: ”Mihin aikaan minä saan sitä ruokaa?” En korostanut itseäni vaan vetosin hänen isovanhempiinsa, mikä toivottavasti saa hänen katkeran sydämensä heltymään.

”En osaa sanoa.”

”Viivyn poissa vain tunnin verran.”

”Siihen mennessä ruoka on jo valmista.”

Ei se ole. Hän pitää minua vankinaan. Jossain vaiheessa minun täytyy uhmata tätä passiivis-aggressiivista sodankäyntiä, mutta juuri nyt tunnen itseni niin lannistuneeksi hyödyttömän päiväni ja hyödyttömän elämäni vuoksi, etten jaksa.

”Okei...”

”Ja pliis, älä tule tänne kun minä teen työtä.”

Palaan yläkertaan ja toivon että voisin twiitata ”#Puurtamassa #Hiki-Päässä”, mutta jotkut hänen kavereistaan kyttäävät minua Twitterissä. Sitä paitsi aina kun lähetän twiitin, se muistuttaa ihmisille että nykyään olen pelkkä luuseri eikä minua enää kannata seurata. Tuo on mitattavissa oleva tosisiekka jonka toisinaan testaan, ellen muuten satu tuntemaan itseäni riittävän mitättömäksi.

Enhän minä tosin ikinä ole ollut mikään Lady Gaga, ei minulla ole ollut miljoonittain seuraajia, mutta omalla vaatimattomalla tavallani olin aikoinaan Twitterissä merkittävä henkilö.

Koska en voi muulla tavoin purkaa alakuloani, irrotan yhden tiilen jaffa-keksimuuristani, paneudun vuoteelle ja ahmin monta pientä, pyöreää, suk-

laan ja appelsiinin makuista mielihyvän tuojaa. Tarkkaa määrää en osaa kertoa, sillä päätin tietoisesti olla pitämättä lukua. Mutta paljon niitä oli, siitä voitte olla varmoja.

Vakuutan itselleni, että huomenna tahti muuttuu. Sen on *pakko* muuttua. Huomenna kirjoitan valtavasti tekstiä ja pursuan tuotteliaisuutta enkä syö ainuttakaan jaffakeksiä. En aio olla nainen, joka makaa sängyllään etumus huokoisten murujen peitossa.

Puolitoista tuntia myöhemmin, yhä vailla ilta-ateriaa, kuulen auton oven läimähtävän ja vaistoan jonkun kiiruhtavan pihapolkua pitkin. Tässä pahviseinäisessä talossa kaikki ei ainoastaan kuulu, vaan kaiken viidenkymmenen metrin säteellä tapahtuvan voi aistia muutoinkin.

”Faija on täällä.” Jeffrey’n ääni on pelästynyt. ”Näyttää vähän sekopäiseltä.”

Ovikello alkaa soida raivokkaasti. Kiirehdin portaat alas, avaan oven, ja siellä Ryan seisoo. Jeffrey on oikeassa: hän tosiaan näyttää sekopäiseltä.

Ryan työntyä ohitseni eteiseen ja ilmoittaa kiihkolla joka lähentelee maanisuuksi: ”Stella ja Jeffrey, minulla on fantastinen uutinen!”

Antakaapa kun kerron entisestä aviomiehestäni Ryanista. Itse hän saattaisi esittää asiat toisin ja kyllähän se sopii, mutta koska tämä on minun tarinani, kuulette minun versioni.

Menimme yhteen kun minä olin yhdeksäntoista ja Ryan kaksikymmentäyksi, ja hänellä oli kuvitelmia taiteilijan urasta. Hän oli nimittäin oikein hyvä piirtämään koiria, ja koska minä en tiennyt taiteesta mitään, hän oli mielestäni erittäin lahjakas. Hänet hyväksyttiin taidekouluun, mutta siellä hän ei yhteiseksi mielipahaksemme osoittanut mitenkään olevansa sukupolvensa tähtiainesta. Meillä oli tapana käydä pitkiä, myöhään yöhön jatkuvia keskusteluja, joiden kuluessa kuulin kaiken hänen opettajiensa pohjattomasta typeryydestä. Silittelin hänen käsiään ja olin samaa mieltä.

Neljän vuoden kuluttua hän valmistui keskinkertaisin arvosanoin ja rupesi ammatikseen maalaamaan. Kukaan ei kuitenkaan ostanut hänen taulujaan, joten hän päätti että maalaamisen sai jäädä. Sitten hän kokeili monenlaisia ilmaisumuotoja – elokuvaa, graffitia, kuolleita undulaatteja formaldehydissä – mutta vuosi kului eikä mikään hänen yrityksistään ottanut tulta. Pohjimmitaan käytännön miehenä Ryan tunnusti tosiseikat: ei ollut mukavaa olla jatkuvasti rahaton. Se nälkiintyminen ullakkohuoneessa, joka näyttää kuuluvan useimpien taiteilijoiden toimenkuvaan, ei ollut häntä varten. Sitä paitsi hänellä oli jo vaimo (minä) ja pieni tytär Betsy. Hän tarvitsi työtä. Ei sentään mitä tahansa työtä, sillä kaikesta huolimatta hän oli taiteilija.

Samoihin aikoihin isäni hienosteleva sisko Jeanette-täti vaurastui hie-
man ja päätti kuluttaa rahat sellaiseen mitä oli himoinnut pikkutyöstä
saakka: kauniiseen kylpyhuoneeseen. Hän halusi jotain – ja tätä säästi
kepeä kädenheilautus – ”satumaista”. Jeanetten rassukka aviomies Peter,
joka jo kaksikymmentä vuotta oli epätoivoisesti yrittänyt tarjota vaimol-
leen tämän niin kovasti kaipaamaa luksusta, kysyi: ”Millä tavoin satu-
maista?” Jeanette ei kuitenkaan osannut vastata. ”No, sellaista nyt vaan...
satumaista.”

Peter (joka myöhemmin tunnusti tämän isälleni) pelkäsi jo purskahta-
vansa loputtomaan itkuun, mutta tältä nöyryykseltä hänet pelasti äkilli-
nen neronleimaus. ”Pyydetäänpä Stellaa kysymään Ryanilta”, hän ehdotti.
”Ryanhan on taiteellinen.”

Ryan loukkaantui kun häneltä pyydettiin apua niin arkiseen hankkee-
seen, ja hän käski minun kehottaa Jeanette-tätiä painumaan hemmettiin;
Ryan oli taiteilija, eivätkä taiteilijat vaivaudu pohtimaan pesualtaiden sijoit-
telua. Minä kuitenkin inhoan kiistoja ja pelkäsin saavani aikaan sukuriidan,
joten esitin Ryanin kieltäytymisen aika hämärin sanakääntein. Niin hämä-
rin, että Ryanin tutkittavaksi kärrättiin sylillinen kylpyhuone-esitteitä.

Ne lojuivat pienellä ruokapöydällämme yli viikon. Silloin tällöin poimin
jonkin niistä käteeni ja sanoin: ”Jestas, että tuo on upea” tai ”Etkö voisi
vähän vilkaista? Tosi kekseliästä”.

Minä nimittäin elätin pikku perhettämme tekemällä kosmetologin töitä
ja olisin ollut sängen kiitollinen, mikäli Ryankin olisi ruvennut hieman
tienaamaan. Ryan kieltäytyi kuitenkin nielaisemasta syöttiä, kunnes hän
eräänä iltana alkoi selailla esitteitä, ja äkkiä hän innostui. Hän otti kynän ja
luonnospaperia eikä aikaakaan, kun hän jo oli täysin omistautunut asialle.
”Vai että satumaista Jeanette haluaa”, hän mutisi. ”No, saamansa pitää.”

Seuraavien päivien ja viikkojen ajan Ryan ahkeroi suunnitelman parissa,
vietti tuntikaudet haravoimalla osto- ja myynti-ilmoituksia (tämä oli aikaa
ennen eBayn tuloa) ja pomppi ylös sängystä keskellä yötä, taiteellinen pää
taiteellisia ideoita kihisten.

Uutinen Ryanin ututteruudesta alkoi levitä suvun keskuudessa ja teki
ihmisiin vaikutuksen. Isäni, joka ei koskaan ollut isommin välittänyt Rya-
nista, rupesi vastahakoisesti tarkistamaan näkemystään ja lakkasi sano-
masta: ”Ryan Sweeneykö taiteilija? Minäkin taiteilisin paremmin!”

Lopputuloksena oli tosiaan satumainen – ja tästä kaikki olivat yhtä mieltä,
jopa isä, skeptinen työväenluokan mies. Ryan oli luonut minikokoisen
Studio 54:n. Koska oli syntynyt vuonna 1971 Dublinissa, hän ei ollut mil-
loinkaan saanut kunniaa vierailulla tuossa maineikkaassa yökerhossa, joten

hänen täytyi perustaa suunnitelmansa valokuviin ja paikalla olleiden kertomuksiin. Hän jopa kirjoitti Bianca Jaggerille. (Bianca ei vastannut mutta silti tämä osoittaa, miten pitkälle Ryan oli valmis menemään.)

Heti kun kylpyhuoneeseen astui sisään, lattiaan syttyi valo ja Donna Summerin ”Love To Love You Baby” alkoi soida hiljaa. Luonnonvalon korvasi kaikkialle tunkeutuva kultainen hehku. Kaapit – joita oli runsaasti, sillä Jeanette-tädillä oli paljon tavaraa – oli kuorrutettu kimalteella. Andy Warholin Marilyn toistui kahdeksassatuhannessa pikkuruisessa mosaiikkilaatassa, jotka peittivät kokonaisen seinän. Amme oli munanmuotoinen ja musta. Vessa oli sijoitettu pieneen, viehättävään, mustaksi lakattuun erioön. Ja meikkausnurkassa oli teatterityyliset hehkulamput, jotka olisivat riittäneet valaisemaan vaikka koko Ferrytownin. (Jeanette oli vaahtanut ”raakaa” valaistusta; hän oli ylpeä taidoistaan pohja- ja värivoiteiden sekoittelussa, mutta se ei onnistunut jos näkyvyys oli keho.)

Kun Ryan viimeisenä silauksena ripusti kattoon pienen diskopallon, hän tiesi että mestariteos oli täydellinen.

Se saattoi olla mauton ja hipoa kitschin rajoja, mutta se oli – toimeksiannon mukaisesti – tosiaan ”satumainen”. Jeanette-täti kutsui sukulaiset ja ystävät Suuriin Avajaisiin, ja pukukoodiksi ilmoitettiin ”disko”. Pienenä pilana Ryan osti Ferrytownin terveysruokakaupasta kolmenkymmenen gramman pussillisen sarviapilaa ja silppusi sen viivoiksi elegantin pesu-altaan reunalle. Jokaisen mielestä se oli tosi vitsikästä. (Paitsi isän. ”Ei huumeissa ole mitään huvittavaa. Edes leikkihuumeissa.”)

Tunnelma oli hilpeä. Kaikki, nuoret ja vanhat diskoimmissa vaatteissaan tungeksivat sisään ja tanssivat pienellä vilkkuvalla lattialla. Minä, riemuissani siitä että a) sukuriita oli vältetty ja b) Ryan oli tehnyt työn josta maksettiin, olin luultavasti onnellisin koko joukosta. Minulla oli klassiset Puccin palazzohousut sekä vastaava tunika, jotka olin löytänyt kierrätyspuodista ja pessyt seitsemän kertaa, ja kampaajakaverini oli föönannut tukkani Farrah-harjaksi vastapalveluksena manikyyristä. ”Näytät hyvältä”, Ryan sanoi. ”Niin sinäkin”, vastasin itsevarmasti. Ja tarkoitin sitä myös, sillä niin se vaan on että äkillinen nousu tulonhankkijaksi lisäsi hohtoa arkisimmankin näköiseen mieheen. (Ei niin, että Ryan olisi ollut arkisen näköinen. Jos hän olisi pessyt tukkansa useammin, hän olisi voinut olla vaarallinen.) Se oli kaiken kaikkiaan hyvin iloinen päivä.

Äkkiä Ryanilla oli ura. Ei sellainen ura jota hän oli halunnut, mutta sellainen kuitenkin jossa hän oli tosi hyvä. Studio 54 -menestyksen jälkeen hän jatkoi täysin eri suuntaan: loi kylpyhuoneen, joka oli kuin vihreää valoa tihkuva, rauhaisa, metsäinen pakopaikka. Puita esittävät mosaiikit peittivät

kolmea seinää ja oikeat saniaiset kiipeilivät pitkin neljättä. Ikkunaan vaihdettiin vihreä lasi, ja ääniraidalla lauloivat linnut. Viimeisenä yllätyksenä asiakkaalle Ryan sirotteli ympäriinsä männynkäpyjä. (Hänen alkuperäinen aikeensa oli ollut hankkia orava, mutta vaikka hänen sähköteknikkonsa Caleb ja hänen laatoittajansa Drugi viettivät yhden aamun Cronen metsässä ripotellen pähkinöitä ja huudellen ”Tännepäin, kurre!”, he eivät saaneet yhtään kiinni.)

Metsäkylppäriä seurasi pian hanke, jonka ansiosta Ryan pääsi ensimmäisen kerran lehtiin: Korulipas. Se oli peilien, Swarovskin kaakelien ja viininpunaisten, samettipintaisten (mutta vedenkestävien) tapettien ihme-maa. Kaappien nupit olivat böömiläistä kristallia, amme oli hopeatäpläistä lasia, ja katosta roikkui Muranon kristallikruunu. Ääniraitana (Ryanin musiikkivalinnoista oli hyvää vauhtia tulossa hänen tavaramerkkinsä) oli ”Makeishaltijattaren tanssi”, ja joka kerta kun hanoja käännettiin, pikkui-nen mekaaninen ballerina alkoi sulokkaasti pyöriä.

Pienen luottotiiminsä kanssa työskentelevästä Ryan Sweeneystä tuli hämmästyttävien kylpyhuoneitten erikoismies. Hän oli kekseliäs, huolel-linen ja hirveän kallis.

Elämä oli mukavaa. Olihan niitä vastoinikäymisiäkin – kun Betsy oli kolmen kuukauden ikäinen, aloin odottaa Jeffreytä. Mutta Ryanin menes-tyksen ansiosta onnistuimme ostamaan vastarakennetun neljän huoneen talon, joka oli riittävän iso meille kaikille.

Aika kului. Ryan hankki rahaa, suunnitteli kauniita kylppäreitä ja teki monet ihmiset – enimmäkseen naiset – onnellisiksi. Jokaisen projektin päättyessä asiakas huudahti: ”Sinä olet oikea taiteilija!” He tosiaan tarkoiti-ivat sitä ja Ryan tiesi sen, mutta hän oli vääränlainen taiteilija: hän halusi olla Damien Hirst. Hän halusi olla kuuluisa ja pahamaineinen, hän halusi ihmisten kiistelevän äänekkäästi hänestä myöhäisillan taidekeskusteluissa, hän halusi joidenkin haukkuvan häntä huijariksi. Tai ei sentään. Hän halusi kaikkien sanovan häntä neroksi, mutta parhaan lajin nerous aiheuttaa aina kiistoja, joten hän oli varautunut kestämiään silloin tällöin myös parjausta.

Kaikki oli kuitenkin hyvin, kunnes vuonna 2010 häntä kohtasi tragedia. Tai tarkkaan ottaen se oli minun tragediani. Mutta taiteilijoilla, turhautuneilla-kin, on taipumus ajatella kaiken pyörivän juuri heidän ympärillään. Tuo tra-gedia, pitkäkestoinen sellainen, ei tuonut meitä lähemmäs toisiamme, sillä elämä ei ole saippuaopperaa, vaan se päättyi Ryanin ja minun eroon.

Miltei välittömästi minulle alkoi tapahtua outoja ja jännittäviä asioita – palaamme niihin myöhemmin. Toistaiseksi riittää kun tiedätte, että Betsy, Jeffrey ja minä muutimme New Yorkiin.

Ryan jäi Dubliniin, taloon jonka olimme sijoitusmielessä ostaneet 2000-luvun alkuvuosina, kun kaikki Irlannissa sitoivat tulevaisuutensa kakkosasuntoihin. (Minä sain erossa alkuperäisen ensiasuntomme. Pidin siitä kiinni vielä silloinkin kun asuin kymmenen huoneen kaksikerroksisessa huoneistossa Upper East Sidella – en ikinä luottanut siihen että uusi elämäntilanteeni olisi pysyvä, pelkäsin aina putoavani takaisin köyhyyteen.)

Ryanilla oli tyttöystäviä – kun hän oli ruvennut pesemään tukkansa säännöllisemmin, heistä ei ollut pulaa. Hänellä oli työnsä, hänellä oli mukava auto sekä moottoripyörä, mitään ei puuttunut. Mutta hän halusi kaikkea: mikään ei ikinä riittänyt. Välillä tuo jäytävä, tuskainen tunne vailinaisuudesta painui pinnan alle, mutta aina se pulpahti takaisin.

Ja nyt hän on täällä, seisoo silmät palaen eteisessäni. Minä ja Jeffrey katsoimme häntä pelästyneinä. ”Se tapahtui, vihdoin se tapahtui!” Ryan sanoo. ”Suuri taiteellinen oivallukseni!”

”Tule sisään ja käy istumaan”, minä kehotan. ”Jeffrey, keitä teetä.”

Lakkaamatta höpöttäen Ryan seuraa minua olohuoneeseen ja kertoo tapahtuneesta. ”Se alkoi suunnilleen vuosi sitten...”

Istumme vastakkain, kun Ryan kuvailee käänteentekevää oivallustaan. Jossain syvällä hänen sisällään oli alkanut orastaa aavistus, joka vuoden mittaan oli vähitellen kohonnut kohti tietoisuutta. Se ilmeni epämääräisenä hänen unissaan, nopeina välähdyksinä ajatusten välissä, ja juuri tänä iltapäivänä hänen loistava ideansa vihdoin murtautui pintaan. Oli vaatinut parikymmentä vuotta puurtamista korkealaatuisen italialaisen saniteettiposliinin parissa ennen kuin tämä neronleimaus oli puhjennut kukkaan, mutta lopultakin se tapahtui.

”Ja sitten?” minä yllytän.

”Nimitän sitä Karma-projektiksi. Aion luopua kaikesta mitä omistan. Ihan joka esineestä. CD-levyistäni, vaatteistani, kaikista rahoistani. Jokaisesta telkkarista, jokaisesta riisinjyvästä, jokaisesta lomakuvasta. Autotani, moottoripyörästäni, talostani...”

Jeffrey tuijottaa häntä inhoten. ”Typerä kusipää.”

Mukavaa, että Jeffrey näyttää vihaavan Rynia yhtä paljon kuin minua-kin. Hän on vihassaan sangen tasapuolinen. Hän olisi voinut tehdä saman mitä eronneiden parien lapset toisinaan tekevät: usuttaa vanhemmat toisiaan vastaan ja teeskennellä suosivansa jompaakumpaa, mutta nyt oli hyvin vaikea päätellä, kumpaa meistä hän vihasi enemmän.

”Eihän sinulla sitten ole asuntoa!” Jeffrey sanoo.

”Väärin!” Ryanin silmät säteilevät (vaikka säteily on vääränlaista, pelottavaa lajia). ”Karma pitää minusta huolen.”

”Entä jollei se pidä?” Minulla on hirveän ahdistunut olo. En luota karmaan, en enää. Aikoinaan minulle tapahtui jotain hyvin ikävää, ja sen suoranaishen seurauksena tapahtui jotain todella hyvää. Siinä vaiheessa uskoin vahvasti karmaan. Sen todella hyvän seurauksena tapahtui kuitenkin jotain erittäin ikävää. Ja sitten vielä lisää ikävää. Nyt olisi totisesti jo nousukäänteen vuoro, vaan ei tämä siltä vaikuta. Olen suoraan sanoen saanut karmasta tarpeekseni.

Ja käytännön tasolla minua pelottaa että jos Ryan on rahaton, minun on annettava sitä hänelle, ja itsekin olen lähes puilla paljalla.

”Todistan että karma on olemassa”, Ryan sanoo. ”Luon Hengellistä Taidetta.”

”Saanko sinun talosi?” Jeffrey kysyy.

Ryan näyttää säpsähtävän. Hän ei ole odottanut sellaista pyyntöä. ”Ei, ei. Et.” Puhuessaan hän tuntuu vakuuttuvan asiastaan. ”Et tietenkään. Jos antaisin sen sinulle, vaikuttaisi siltä kuin en olisikaan tosissani.”

”Entäs autosi?”

”Et saa.”

”Saanko yhtään mitään?”

”Et.”

”Painu sitten vittuun.”

”Jeffrey, älä”, minä sanon.

Ryan on niin kiihdyksissään, että tuskin huomaakaan Jeffrey'n halveksuntaa. ”Aion blogata projektistani, päivä päivältä, sekunti sekunnilta. Siitä tulee taiteellinen riemuvoitto.”

”Jotain tuollaista on taidettu jo tehdä.” Mielessäni häivähtää epämääräinen muistikuva.

”Älä viitsi, Stella”, Ryan sanoo. ”Älä sabotoi ideaani. Sinulla on ollut omat viisitoista minuuttiasi, anna minunkin saada omani.”

”Mutta...”

”Ei, Stella”, Ryan miltei huutaa. ”Ne olisivat kuuluneet minulle. Minä se olen, joka on tarkoitettu kuuluisuuteen. Et sinä, vaan minä! Sinä varastit elämäni!”

Tämä on tuttu puheenaihe, Ryan ottaa sen esille lähes päivittäin.

Jeffrey räplää puhelintaan. ”Se tosiaan on tehty. Täältä löytyy vaikka miten monta. Kuulkaas tätä: ’Mies joka antoi pois kaiken mitä omisti.’ Ja tässä on toinen: ’Itävaltalainen miljonääri aikoo luopua kaikista rahoistaan ja omaisuudestaan.’”

”Ryan hei”, minä sanon varovasti, sillä en halua laukaista uutta raivo-kohtausta. ”Voisitkohan sinä olla... masentunut?”

”Näytänkö minä masentuneelta?”

”Sinä näytät mielenvikaiselta.”

Jo ennen kuin hän avaa suunsa, tiedän että hän aikoo sanoa: ”En ole milloinkaan ollut täysjärkisempi.” Juuri niin hän sanookin.

Ja jatkaa: ”Tarvitsen apuasi, Stella. Tarvitsen julkisuutta.”

”Jatkuvastihan sinä olet lehdissä.”

”Sisustuslehdissä”, Ryan tuhahtaa. ”Ei niistä ole hyötyä. Sinä olet väleissä valtavirran median kanssa.”

”En enää.”

”Olet sinä. Saat osaksesi runsaasti väljähtynyttä kiintymystä. Niin päin paskaa kuin kaikki onkin mennyt.”

”Kuinka sinä meinaat lyödä tällä rahoiksi?” Jeffrey kysyy.

”Taiteessa ei ole kyse rikastumisesta.”

Jeffrey mutisee jotain. Erotan sanan ”paukapää”.

Ryanin lähdettyä Jeffrey ja minä katsomme toisiamme.

”Sano jotain”, Jeffrey pyytää.

”Ei hän sitä oikeasti tee.”

”Niinkö sinä luulet?”

”Niin luulen.”

Klo 22.00

Jeffrey ja minä istumme telkkarin edessä syömässä paprika-, ananas- ja makkaramuhennostamme. Yritän ankarasti saada alas edes muutaman suupalan – nämä Jeffrey'n ateriat voisi katsoa julmaksi ja epätavalliseksi rangais-
tukseksi – ja Jeffrey itse istuu naama kiinni kännykässä. Äkkiä hän sanoo: ”Voi vittu.” Ne ovat ensimmäiset sanat, jotka olemme hetkeen vaihtaneet.

”Mitä?”

”Faija. Se on julkassut tiedotteen... Ja...” Kiireistä näppäilyä. ”...ensimmäisen videobloginsa. Sekä aloittanut lähtölaskennan. Homma lähtee pyörimään kymmenen päivän päästä maanantaina.”

Karma-projekti on käynnissä.

”Hengitä, hengitä.”

Ote kirjasta *Silmänräpäys kerrallaan*.

Antakaas kun kerron tragediasta, joka minua kohtasi vajaat neljä vuotta sitten. Olin kolmenkymmenenseitsemän ikäinen, viisitoistavuotiaan tytön ja nelitoistavuotiaan pojan äiti sekä menestyvän mutta turhautuneen kylpyhuonesuunnittelijan vaimo. Tein töitä yhdessä nuoremman siskoni Karenin kanssa (tai oikeastaan olin Karenin firmassa töissä) ja yleisesti ottaen kaikki oli perin normaalia – elämässä oli ylä- ja alamäensä, muttei mitään sen erityisempää – kun eräänä iltana vasemman käteni sormenpääät alkoivat kihelmöidä. Nukkumaanmenon aikaan myös oikeaa kättäni nipisteli. Ehkä kertoo siitä kuinka tylsää elämäni oli että se tuntui miellyttävältä, aivan kuin avaruuspölyä olisi kuplinut ihoni alla.

Joskus yöllä havahduin puolittain ja huomasin, että nyt myös jalkateriäni nipisteli. Ihanaa, mietin unisesti, avaruuspölyä jaloissakin. Kenties aamulla kihelmöisin kaikkialta, ja *sekös* olisi mukavaa.

Kun herätyskello seitsemältä soi, tunsin olevani ihan poikki, mutta se nyt oli tavanomaista. Joka aamuhan minä olin rättiväsynyt, se oli täysin normaalia. Tänä nimenomaisena aamuna väsymykseni oli kuitenkin erilaista: ikävää, raskasta, puuduttavaa.

”Ylös siitä”, sanoin Ryanille, kompastelin portaat alakertaan – näin jälkeensä ajatellen taisin tosiaan kompastella – ja ryhdyin keittämään teetä ja viskomaan murorasioita pöydälle. Sitten menin yläkertaan herättämään lapset (toisin sanoen kiljumaan heille).

Palasin alas ja siemaisin teetä, mutta yllätyksekseni se maistui oudolta ja metalliselta. Tuijotin syyttävästi ruostumattomasta teräksestä tehtyä kattilaa – ilmeisesti teräshiutaleita oli liuennut teeheini. Kaikkien näiden vuosien ajan kattila oli ollut hyvä ystäväni, miksi se oli äkkiä kääntynyt minua vastaan?

Vilkaisin sitä loukkaantuneena vielä toistamiseen ja rupesin sitten tekemään Jeffrey'n erikoispaahtoleipää, joka oli aivan tavallista leipää ilman voita (hänellä oli ”yksi juttu” voin suhteen, hänestä se oli limaista), mutta

kätteni tuntuivat kömpelöiltä ja tunnottomilta, ja miellyttävä kihelmöinti oli loppunut.

Otin kulauksen appelsiinimehua, sylkäisin sen pois ja älähdin.

”Mitä?” Ryan oli ilmaantunut. Hän ei ikinä ollut hyvällä tuulella aamuisin. Tarkemmin ajatellen, ei hän ollut hyvällä tuulella myöskään iltaisin. Keskellä päivää hän oli kenties aivan huippuvireessä, mutta siihen aikaan en koskaan tavannut häntä, joten mahdoton sanoa.

”Appelsiinimehu”, sanoin. ”Se poltti minua.”

”Poltti? Sehän on appelsiinimehua, se on kylmää.”

”Se poltti kieltäni. Suutani.”

”Miksi sinä puhut tuolla lailla?”

”Millä lailla?”

”Niin kuin... kuin kieleksi olisi turvoksissa.” Hän tarttui lasiini, otti kulauksen ja sanoi: ”Ei tässä ole mitään vikaa.”

Kokeilin uudestaan. Se poltti minua taas.

Jeffrey ilmestyi viereeni ja sanoi syyttävästi: ”Panitko tälle leivälle voita?”

”En.”

Samaa peliä pelasimme joka aamu.

”Laitoitpas voita. En voi syödä sitä.”

”Okei.”

Hän katsahti minuun ällistyneenä.

”Anna pojalle vähän rahaa”, komensin Ryania.

”Miksi?”

”Jotta hän voi ostaa itselleen jotain aamupalaksi.”

Hämmästyneenä Ryan ojensi viitosen, ja Jeffrey otti sen yhtä lailla hämmästyneenä vastaan.

”Minä lähden nyt”, Ryan sanoi.

”Hienoa. Hei vaan. Okei lapset, kerätkää kamppeenne.” Normaalisti olisin käynyt läpi käsivarteni mittaisen tarkistuslistan heidän eri harrastustensa vaatimista välineistä – uinnin, jääkiekon, rugbyyn, koulun orkesterin – mutta tänään en jaksanut. Niinpä kymmenen minuutin automatkan jälkeen Jeffrey huomasi: ”Unohdin banjoni.”

Ihan taatusti en kääntyisi takaisin ja palaisi noutamaan sitä. ”Ei se ole niin tärkeää”, sanoin. ”Kyllä sinä yhden päivän pärjääit ilmankin.”

Yllättyneen hiljaisuuden verho laskeutui autoon.

Kymmenet etuoikeutetut, kosmopoliittiset teini-ikäiset tungeksivat sisään koulun portista. Oli yksi elämäni suurimmista ylpeydenaiheista, että Betsy ja Jeffrey olivat oppilaina täällä Quartley Dailyssä, epäkirkollisessa, maksullisessa koulussa, joka tähtäsi ”kokonaisvaltaiseen kasvatuk-

seen”. Katselin mielihyvin joskin lievää syyllisyyttä tuntien, miten he univormuissaan talsivat pihalle, kumpikin heistä pitkänä ja hieman kömpelönä, Betsy vaaleat kiharat poninhännällä liehuen ja Jeffrey tumma tukka työhtöinä pystyssä. Seurasin aina katseellani jonkin aikaa, kun he sulautuivat toisten oppilaiden joukkoon. (Osa näistä oli diplomaattien lapsia – tämä seikka sai ylpeyteni liekin loistamaan erityisen kirkkaana. Tietysti pidin asian omana tietonani, en tunnustanut sitä kellekään muulle kuin Ryanille.) Mutta tänään en viipynyt portilla. Halusin kiireesti kotiin, missä toivoin voivani ottaa vielä pikaiset nokoset ennen töihinmenoa.

Heti astuttuani ovesta sisään minut valtasi niin voimakas uupumus, että minun oli käytävä pitkäksi eteiseen. Kun tunsin poskeni painautuvan kylmiä lattialankkuja vasten, tiesin etten pystyisi menemään töihin. Tämä oli kenties elämäni ensimmäinen sairauspäivä. Jopa krapulassa olin aina ilmaantunut paikalle; työmoraali istui minussa syvällä.

Soittaessani Karenille sormeni kykenivät hädin tuskin painelemaan nappuloita. ”Minulla on influenssa”, ilmoitin.

”Eipäs ole”, hän sanoi. ”Kaikki aina väittävät tuota, vaikka se on pelkkää nuhakuumetta. Jos se olisi influenssaa, tietäisit sen varmasti.”

”Tiedän sen varmasti.”

”Muunteletko tuolla lailla hassusti ääntäsi, jotta uskoisin sinua?” Karen kysyi.

”Ihan totta, minulla on influenssa.”

”Kieliflunssa, niinkö?”

”Olen sairas, Karen, usko nyt jo. Lupaan tulla töihin huomenna.”

Kömmiin portaat ylös, lysähdin kiitollisena vuoteeseen, panin kännykkäni hälyttämään kolmelta ja vaivuin syvään uneen.

Kun havahduin, suutani kuivasi ja päässäni pyöri, ja yrittäessäni siemaista lasista vettä en pystynyt nielemään sitä. Keskityin tiukasti heräämiseen sekä veden juomiseen, mutta mitään ei tapahtunut: en tosiaan kyennyt nielemään sitä. Minun oli sylkäistävä se takaisin lasiin.

Sitten havaitsin, että ilman vettäkin en pystynyt nielemään. Kurkkuni takaosan lihakset eivät vain suostuneet toimimaan. Keskityin niihin kaikkiin voimin ja yritin samalla torjua orastavaa paniikkia, mutta mitään ei tapahtunut. En kyennyt nielemään. En todellakaan kyennyt nielemään.

Pelästyneenä soitin Ryanille. ”Minussa on jotain vialla. En pysty nielemään.”

”Ota Strepsils ja muutama Panadol.”

”En tarkoita, että kurkkuni on kipeä. Tarkoitan, etten kykene nielemään.”

Hän kuulosti hämmentyneeltä. ”Jokainenhan nielemään pystyy.”

”Joskus saa mitä haluaa, joskus saa mitä tarvitsee ja joskus saa mitä sattuu saamaan.”

Stella Sweeney on nelikymppinen dublinilainen kosmetologi ja kahden lapsen äiti, joka eräänä päivänä päättää tehdä hyvän työn liikenteessä. Seurauksena on kolari ja Range Roverista astuva äkäinen mies, joka pyytää häntä puhelinnumeroa – olkoonkin että vain vakuutusta varten. Stella epäilee, että juuri tästä tapauksesta innostunut karman laki vie hänet sittemmin liikuntakyvyttömänä sairaalaan, hajottaa hänen perheensä ja tarjoilee hänelle viekoittelevaa menestyskirjailijan uraa Amerikassa.

Stella joutuu vaikeiden kysymysten äärelle. Kannattaako luopua entisestä elämästä, jos mahdollisesti saa tilalle uuden ja paremman elämän?

